

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία στον Αγροτικό Τομέα

Πύργος Ηλείας, 01/04/2017

Δρ. Οικονόμου Ανδρέας
Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
(Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.)

Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία

Ορισμοί

Η ΚΑΛΟ αναπτύσσεται ανάμεσα στο Κράτος και την Αγορά.

Δομείται πάνω στις ανάγκες και όχι στα αγαθά.

Υλοποιείται “εδώ και τώρα” από τους ίδιους τους πολίτες (αδιαμεσολάβητα).

Συνεταιρισμοί: αυτόνομη ένωση προσώπων για την αντιμετώπιση κοινών αναγκών μέσα από μια δημοκρατικά διοικούμενη επιχείρηση.

Η διαφορά είναι ότι διάφορες μορφές με τις οποίες δραστηριοποιούνται πολίτες στην ΚΑΛΟ ανήκουν στα μέλη τους και όχι στους μετόχους-επενδυτές τους.

Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία

Αρχές του Συνεταιρισμού - Χαρακτηριστικά

- Ελεύθερη και εθελοντική συμμετοχή
- Δημοκρατικός έλεγχος και ενεργός συμμετοχή των μελών
- Οικονομική συμμετοχή των μελών
- Αυτονομία και ανεξαρτησία
- Εκπαίδευση και ενημέρωση
- Συνεργασία με άλλους συνεταιρισμούς
- Ενδιαφέρον για την κοινότητα και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

Κόσμος, Ευρώπη, Ελλάδα

1.000.000.000 άνθρωποι του Πλανήτη σήμερα συμμετέχουν σε συλλογικότητες του είδους και συνεταιρισμούς.

- Το 12% του Α.Ε.Π. της Ευρωζώνης προέρχεται από συνεταιρισμούς.

- Στη χώρα μας ισχύει από πέρυσι ο νέος νόμος 4430/2016 για την Κοινωνική Οικονομία (αντικατάστησε τον 4019/2011) όπου και το πλαίσιο σύστασης και λειτουργίας μιας Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης (*Ένταξης, Κοινωνικής Φροντίδας, Παραγωγικού Συλλογικού Σκοπού*).

- Υπάρχουν ~ 400 **ΚοινΣΕπ**.

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

1. Ως «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» ορίζεται το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που στηρίζονται σε μία εναλλακτική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παραγωγής, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης, βασισμένη στις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της συνεργασίας, καθώς και του σεβασμού στον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Συλλογική ωφέλεια

2.Ως «συλλογική ωφέλεια» ορίζεται η από κοινού εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, μέσα από τη διαμόρφωση ισότιμων σχέσεων παραγωγής, τη δημιουργία θέσεων σταθερής και αξιοπρεπούς εργασίας, τη συμφιλίωση προσωπικής, οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Συλλογικότητες Κ.Αλ.Ο.

www.proskalo.net - Πρωτοβουλία Συνεργασίας Κοινωνικής
Αλληλέγγυας Οικονομίας (Θεσσαλονίκη)

www.univsse.gr - Λαϊκό Πανεπιστήμιο Κοινωνικής Αλληλέγγυας
Οικονομίας

www.bioscoop.gr - Κοινωνικός Καταναλωτικός Συνεταιρισμός βιος

www.136.gr - Κίνηση 136 “Το νερό στους πολίτες της
Θεσσαλονίκης”

www.anoixtodiktio.gr - Ανοιχτό δίκτυο για την απευθείας διάθεση
προϊόντων στη Θεσσαλονίκη

Είμαι έτοιμος για την Κ.Αλ.Ο.;

Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας

1. Πληροφόρηση

Ευαισθητοποίηση - Βιώματα

2. Αυτογνωσία

Ανακαλύπτω και, στη συνέχεια, συνδέω την προσωπικότητά μου με τις τρεις βασικές εκδοχές της Οικονομίας

3. Επιλογή / Απόφαση

Σπουδές / Κατάρτιση - Επάγγελμα

Είμαι έτοιμος για την ΚΑΛΟ;

1. Πληροφόρηση

Ευαισθητοποίηση - Βιώματα

- Αρχές Οικονομικής Θεωρίας
- Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός
- Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι. (Π.Ε.ΣΥ.Π.)
- Ανοιχτές δομές Δια Βίου Μάθησης (Λαϊκό Πανεπιστήμιο Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας στη Θεσσαλονίκη)
- Εκδηλώσεις και Ημερίδες από Γραφεία Διασύνδεσης, Συμβουλευτικούς Σταθμούς, άλλους συλλόγους και φορείς
- Δημόσιες δράσεις “γνωριμίας” των ίδιων των φορέων της Κ.Αλ.Ο.

Είμαι έτοιμος για την ΚΑΛΟ;

2. Αυτογνωσία

Ανακαλύπτω και, στη συνέχεια, συνδέω την προσωπικότητά μου με τις τρεις βασικές εκδοχές:

- Δημόσιος πυλώνας
- «Ελεύθερη» αγορά
- Συνεργατισμός - αυτοδιαχείριση των κοινών.

Είμαι έτοιμος για την ΚΑΛΟ;

3. Επιλογή / Απόφαση

Σπουδές / Κατάρτιση - Επάγγελμα

Αξιακό Σύστημα

*(Αυτοβοήθεια, Ειλικρίνεια, Εντιμότητα, Ευθύνη,
Δημοκρατία, Ισότητα, Συμμετοχή, Συνεργασία,
Δικαιοσύνη, Μοίρασμα, Μέριμνα για τον “άλλο”)*

Πληροφορία

Καλές πρακτικές

Η ΚΑΛΟ στην Ελλάδα

Η Ελλάδα της κρίσης...

Η ΚΑΛΟ στην Ελλάδα της κρίσης

Καλές Πρακτικές

Καλές πρακτικές - Το παράδειγμα του βιος coop

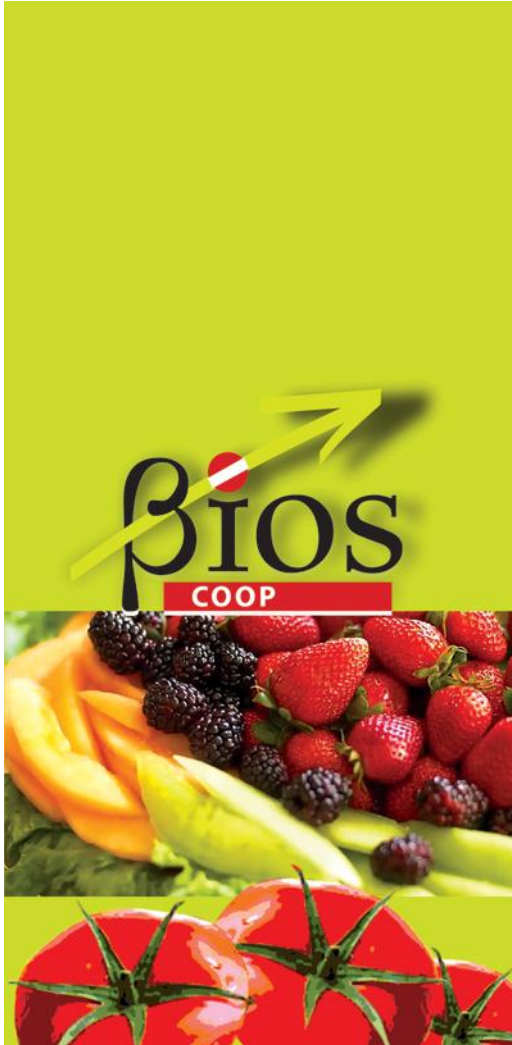
www.bioscoop.gr - Κοιν. Καταναλωτικός Συν/σμός Περιορισμένης Ευθύνης

Λειτουργεί με βάση τον Νόμο 1667/86

Σκοπός: Η προμήθεια τοπικών και εγχώριων προϊόντων εξαιρετικής ποιότητας και χαμηλής τιμής

Λειτουργία: Η διοίκηση και ο έλεγχος είναι υπόθεση των μελών του. Ανώτατο όργανο η Γενική Συνέλευση.

Βασική Αρχή: “ 1 πρόσωπο = 1 ψήφος”

Καλές πρακτικές - το παράδειγμα του βιος coop

www.bioscoop.gr - Κοιν. Καταναλωτικός Συν/σμός Περιορισμένης Ευθύνης

«Η εργασία υπερέχει του κεφαλαίου, ως κύριος φορέας μετασχηματισμού της κοινωνίας, γι' αυτό στους εργαζόμενους και τα μέλη κατανέμεται ο παραγόμενος πλούτος. Το κεφάλαιο αναγνωρίζεται ως εργαλείο ανάπτυξης, όμως πάντα είναι υποδεέστερο της εργασίας.»

Καλές πρακτικές στον Αγροτικό Τομέα

Η ΚοινΣΕπ «ΜΥΓΔΟΝΙΑ»

Από την ανεργία στη
δημιουργία:

*“Δημιουργήσαμε ένα αφεντικό
στα δικά μας μέτρα: δίκαιο,
δημοκρατικό, με κατανόηση,
ειλικρίνεια, αλληλεγγύη,
ισότητα, καλή συνεργασία, χωρίς
αυταρχισμούς και εκφοβισμούς.”*

www.ksemygdonia.com

Καλές πρακτικές

Η ΚοινΣΕπ “ΜΥΓΔΟΝΙΑ”

www.ksemygdonia.com

Λειτουργεί με τον Ν. 4019/11

Είδος ΚΟΙΝΣΕΠ:

*Παραγωγικού και Συλλογικού
Σκοπού*

*Αντικείμενο: Καλλιέργεια και
μεταποίηση προϊόντων από*

*Αρωματικά και
Φαρμακευτικά Φυτά*

Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση “ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ”

Η αποτελείται από 5 μέλη, όλα κάτοικοι της ημιορεινής Περιστεράς του Δήμου Θέρμης.

Σκοπός του Συνεταιρισμού είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων, η καταπολέμηση της τοπικής ανεργίας, η ανάδειξη λαογραφικών και πολιτιστικών παραδόσεων καθώς και παραδοσιακών προϊόντων του τόπου, η ανάδειξη του φυσικού τοπίου και των ιστορικών μνημείων της περιοχής, η ενίσχυση της αυτάρκειας και η αναβάθμιση της καθημερινότητας των πολιτών.

Πώς ξεκίνησαν;

«Στις αρχές του 2015 φυτέψαμε τα πρώτα μας αρωματικά φυτά και βότανα. Τον Ιούλιο καταθέσαμε το καταστατικό μας στο Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας και τον Οκτώβριο πήραμε την έγκριση να ξεκινήσουμε.»

Παραγωγικοί Στόχοι;

*«Η δημιουργία υψηλής ποιότητας **ιδιαίτερων** προϊόντων με πρώτες ύλες δικής μας παραδοσιακής καλλιέργειας ενώ, ότι δεν καταφέρνουμε να καλλιεργήσουμε οι ίδιοι, προσπαθούμε να το προμηθευτούμε από τοπικούς παραγωγούς που καλλιεργούν με οικολογικές μεθόδους.»*

Αλάτι Μεσολογγίου με Βότανα Περιστέρας 130γρ.

Που διαθέτουν τα προϊόντα τους;

Κοινωνικοί Στόχοι;

Η ανάδειξη των ιστορικών μνημείων και της παράδοσης της περιοχής

Σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους εθελοντικές ξεναγήσεις στα αξιοθέατα της περιοχής

Ιστοσελίδα της Περιστεράς στο www.peristera.gr

Ενημερωτικά φυλλάδια για τους επισκέπτες.

Τέλος, η ΚΟΙΝΣΕΠ Περισυλλογή

σχεδιάζει να οργανώσει σεμινάρια για τα αρωματικά φυτά και τα βότανα, επισκέψεις στον ιδιόκτητο βοτανόκηπό τους, παρασκευή σαπουνιού, καθώς και κατασκευές όπως ηλιακό ξηραντήριο, θερμάστρα με cob, ξηρή τουαλέτα, κ.ά.

ΕΛΙΧΡΥΣΟΣ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

Είναι κοινωνική συνεταιριστική επιχείρηση (συλλογικού και παραγωγικού σκοπού) με έδρα τη Σύρο. Εντάσσεται στον Ν. 4019/11 της Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Είναι ΝΠΙΔ και εγγεγραμμένη στις 10/04/2014 στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας με Α.Μ.Κ.Ε.: **Δ00481** - ΔΟΥ Σύρου με ΑΦΜ: **997192028**.

Γιατί ΚΟΙΝΣΕΠ;

«Επιλέξαμε τη νομική μορφή της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης πιστεύοντας στη δύναμη της συνεργασίας για ένα κοινό στόχο που αφενός θα προσφέρει μια δημιουργική απασχόληση στα μέλη της, αφετέρου θα συμβάλει πολλαπλά στο γενικότερο όφελος του τόπου.»

Πιο συγκεκριμένα:

Η «Ελίχρυσος» ως κοινωνικός συνεταιρισμός δεν έχει κερδοσκοπικό σκοπό, αλλά **αναπτύσσει εμπορική δραστηριότητα κερδοσκοπικού χαρακτήρα για τη βιωσιμότητά της**. Με τα κέρδη από τις δραστηριότητές της στοχεύει (εκ του νόμου) στη **διεύρυνση των εργασιών της για την ανάπτυξη των σκοπών της και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού ή στην προσφορά δωρεών κοινωνικής αλληλεγγύης**.

Σκοπός της «Ελίχρυσος»

«Αποφασίσαμε να ενώσουμε τις δυνάμεις μας σε ένα κοινό στόχο και να συμβάλλουμε θετικά στην προστασία και διατήρησή του φυτικού μας πλούτου, μέσα από το εγχείρημα της δημιουργίας ενός Βοτανικού Κήπου. Ταυτόχρονα αναγνωρίζοντας το συγκριτικό πλεονέκτημα του κλιματολογικού και γεωγραφικού σημείου των Κυκλάδων με τα εξαιρετικής ποιότητας βότανα, σκοπεύουμε να εστιάσουμε στην ανάδειξή τους, καινοτομώντας και συμβάλλοντας στην αειφόρο ανάπτυξη της γης και του τόπου μας.»

Συνεργασία για την Αμοργό

Βασικού σκοποί:

- Δημιουργία και λειτουργία του Βοτανικού Πάρκου Αμοργού.
- Προστασία και προώθηση τοπικής βιοποικιλότητας.
- Προστασία και προώθηση φυσικού περιβάλλοντος.
- Υποστήριξη αγροτικής οικονομίας και τοπικής παραγωγής, βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και προώθηση οικοτουρισμού.
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην Αμοργό.

Ειδικοί σκοποί της «Ελίχρυσος»:

- Καταγραφή και έρευνα της τοπικής χλωρίδας σε συνεργασία με επιστημονικές ομάδες και ερευνητικούς οργανισμούς.
- Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων των φυτών της Αμοργού.
- Παραγωγή φυσικών και παραδοσιακών προϊόντων.
- Έκδοση βιβλίων με θεματολογία τη χλωρίδα της Αμοργού.
- Προαγωγή περιβαλλοντικής εκπαίδευσης./

Συμπερασματικά

Η ανάπτυξη δράσεων Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Απαιτεί υιοθέτηση ενός συγκεκριμένου κοινού αξιακού συστήματος μεταξύ των εμπλεκομένων.

Είναι συλλογική προσπάθεια μεταξύ ισότιμων συνεργατών.

Έχει σκοπό καταρχήν όχι το κέρδος, αλλά την ικανοποίηση των αναγκών των μελών του.

Ειδικότερα, στον Αγροτικό Τομέα

Απαιτείται **μελέτη** των ισχυρών σημείων της περιοχής δραστηριοποίησης.

Απαιτείται **ομάδα** ανθρώπων, στην οποία **ομάδα** θα έχουν ρόλο **όλοι** και θα εργαστούν **όλοι** για την επίτευξη του σκοπού και των στόχων της συλλογικότητας.

Τέλος, απαιτείται καλή προετοιμασία της ομάδας με **εκπαίδευση** και **κατάρτιση** στα θέματα με τα οποία θα ασχοληθούν.

Κλείνοντας παρατηρώ:

Στροφή στη φύση και στο περιβάλλον, στην παράδοση και τις μικρές κλίμακες, τα βιολογικά προϊόντα και την υγεία.

Στροφή στις συλλογικότητες, τις συνεργασίες και τις συνέργιες.

Επιστροφή στην ύπαιθρο νέων ανθρώπων, συνήθως καλά σπουδαγμένων.

Δική μας έγνοια είναι να βοηθήσουμε αυτήν την υγιή τάση που κρατάει ζωντανή την ΕΛΠΙΔΑ για μια καλύτερη Ελλάδα.

**Σας ευχαριστώ
για την προσοχή
σας!**

Επικοινωνία: anoiko@gmail.com

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Hahnel, R. (2013). *Συμμετοχική Οικονομία – από την κοινωνία για την κοινωνία*. Αθήνα: Εξάρχεια.

Γεώργιας, Κ. (2013). *Κοινωνική Οικονομία. Θεωρία, εμπειρία και εφαρμογές (συλλογικός τόμος)*. Αθήνα: Εναλλακτικές εκδόσεις.

Ομάδα των Πρασίνων στο Ευρωκοινοβούλιο (2011). *Η κοινωνική οικονομία ως απάντηση στην οικο-κοινωνικό-οικονομική κρίση – 11 Δημόσιες εισηγήσεις*. Θεσσαλονίκη: Anima Graphics.

Λιερός, Γ. (2012). *Υπαρκτός καινούργιος κόσμος*. Αθήνα: εκδόσεις των συναδέλφων.

Νικολόπουλος, Τ. & Καπογιάννης, Δ. (2012). *Εισαγωγή στην κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία*. Αθήνα: εκδόσεις των συναδέλφων.

Τσομπάνογλου, Ο. (2008). *Η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας: ο δρόμος της βιώσιμης απασχόλησης σε μια Ευρώπη ενεργών πολιτών (συλλογικός τόμος)*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Πρόσθετο Πληροφοριακό Υλικό στις Ιστοσελίδες των συλλογικοτήτων:

www.koino.com.gr - Δίκτυο ανταλλαγής υπηρεσιών και προϊόντων

www.ksemygdonia.com - Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση

“ΜΥΓΔΟΝΙΑ” - Παραγωγικού & Συλλογικού Σκοπού

www.diapor.blogspot.gr - Πρωτοβουλία για την κοινωνική διαχείριση
των Απορριμμάτων

www.biom-metal.blogspot.gr - Εγχείρημα αυτοδιαχείρισης BIOME

www.festival4sce.gr - Εναλλακτικό Φεστιβάλ Αλληλέγγυας και
Συνεργατικής Οικονομίας